

СТРАШНО

Страшно про це писати. Це римувати — наче
Знову й знову йти по золі гарячій,
Брати й тримати-тримати її в долоні,
Бути убитою з ними разом, в полоні
З ними разом, бути тим, хто шукає досі,
Бути в підвалі, в окопі, в труні, в облозі,
Бути останнім лікарем у шпиталі,
Матір'ю, син якої на «Азовсталі»,
Бути похованим заживо під завалом...
Щоб написати про це, усіх слів замало!
Щоб написати, не вистачить серця навіть.
Щоб написати про це, є лише ненависть!
Пишуться про таке лиш погані вірші.
Дуже погані вірші. Й дедалі гірші....

КАЧА*

Загиблим у власних оселях присвячується...

З похмурого неба потроху сочиться ранок.
На тілі будинку навпроти — велика рана.
І просто крізь неї сюди потрапляє сонце.
І я безпорадно дивлюся жахливий сон цей,
І не можу повірити тому, що очі бачать —
Над домом навпроти розпачливо «плине кача»

Будинку навпроти поцілили просто в груди.
Іще нещодавно тут мешкали різні люди,
Напрочуд живі та звичайні, щасливі наче.
Отож забирайся, не край мого серця, каче!
Тут мешкали люди, ні в чому не винні, тому
Залиш їхнім душам літати над їхнім домом!
І не затуляй-но їм неба, зрадлива птахо!
Запізно тримати крила над їхнім дахом!..

Березень 2022, Маріуполь

*«Плине кача» — українська жалобна пісня

КАМІНЬ

Ось як буває: людина планує щось,
Любить, вирощує квіти, будинки зводить
Або, наприклад, лікує людей, аж ось
Раптом до неї скажений сусід приходить

Й каже, мовляв, а чого ти живий іще?
Каже, чого це ти, брате, щасливий досі?
Ти вже тут зайвий. Я хочу, аби ти щез.
Досить тобі будувати будинки, досить!

— Що значить «досить»? Я з вами не згоден, ні!
В мене ще справ багато, і мрій, і планів:
Я ось, наприклад, одружуюсь навесні,
Влітку хотів політати на дельтаплані!

Книгу пишу, доглядаю свого отця...
Що значить «зайвий»? — людина кричить в досаді.
— Годі! — сусід поморщився. — Ти вівця!
Тож не дратуй мене, знай своє місце в стаді!

Ну, і дістав із-за пазухи камінь/танк
Град/РПГ/міномет/БТР/патрони...
Що там іще дістають із-за пазух?
— Так! Ми починаєм війну! — І заліз на трон. І

Шкіриться хтиво й цинічно. І неспроста.
З тронів, звичайно, зручніше трощити все це:
Сонячні щастя, красиві чужі міста,
Цілити в кожне ні в чому не винне серце,

Бачити горе людей й святкувати це,
Пристрасно нищити їх, як мішені в тирі.
Геополітика, брате! Кінець кінцем,
Це аж ніяк не нове у сучаснім вирі.

Геополітика. Знай своє місце в ній!
А якщо раптом не згоден, звернись до Бога,
Аби навчив, як зручніше лежать в труні,
Або ховати загиблих обік порога,

Як в цьому світі народжувати мужчин
Й потім чекати на них із війни роками,
Адже у підлості завжди є сто причин
Раптом дістати і кинути в тебе камінь.

Посуньтесь, прабабусі і прадіди!
На нашому старому кладовищі
Є трішки місця. Тож несемо сюди!..
І ти, і ми, і той, і та, і ті ще
Лягають в цей занадто довгий рів —
Безвинно, безпорадно, безіменно.
У цьому місті смертність о цій порі
Шалена.

Бо «злива» — надто влучна і рясна,
Бо «Град» не припиняється надворі,
Бо надто «руської» видалась весна
Цьогоріч.

Березень 2022

ЩО ВІДБУВАЄТЬСЯ

- Мамо, скажи мені правду! Я маю знати.
Що відбувається, мамо?
— Гримлять гармати.
— Мамо, гармати стріляють сюди без упину.
Вбили сусідку з сусідом.
— Я бачила, сину.
— Мамо, а ті, що стріляють, — звичайні люди?
Як це можливо?
— Ти ж бачиш, можливо, любий.
— Мамо, але ж вони гатять щодня й щоночі!
Смерті моєї хочуть?
— Напевно, хочуть.
— Але навіщо вони нам приносять горе?
Може, ці люди — хворі?
— Звичайно, хворі.
— Мамо, давай вдавати, що це — не з нами!
Я ж не загину сьогодні, скажи?!
— Не знаю.

ДИТЯЧИЙ ВІРШИК ПРО ВІЙНУ

В наше місто приперлись потвори, жорстокі і вперті.
Не шкодують нікого з людей. Взагалі нікого!
Мені трішечки лячно, бо прагнуть й моєї смерті.
Я не дуже і розумію — що їм із того?

Мені — вісім. Ну, майже. Я вчусь, тобто вчився, в школі.
Віднедавна у нас із батьками немає дому,
Тож живу у підвалі та іноді мимоволі
Нишком плачу. Але ви про це не кажіть нікому!

Тато — десь там. І мама багато мовчить про нього.
Я її розумію, втім я не боюсь, відколи
Він сказав, що повернеться цілим і з перемогою,
А мій тато ніколи не бреше мені, ніколи!

Дядько Вітя, старенький із нашого дому, вижив!
Взагалі він щасливий, бо він на подвір'я ходить!
Розпалив там багаття, щоб всі готували їжу.
Замість дров розібрав на бруски дерев'яні сходи

У старому сараї — його все одно розбили.
І дитячий майданчик. Стріляли, мабуть, наосліп.
Замість клумби у нашому сквері тепер могили.
Я не бачив, та чув, що говорять про це дорослі.

Ми тепер не читаєм книжок, бо немає світла.
Я лягаю раніше, заплющую міцно очі
І бажаю бажання: щоб швидше весна розквітла,
Щоб замовкли гармати. А ще я додому хочу.

Там у мене залишились велик і залізниця.
А ведмедиком я вже не граюсь — дорослий надто.
Він сидів на поличці і звідти на нас дивився.
Я сумую за ним, бо його купував мій тато.

Нас в підвалі багато, велика родина наче.
Ми тут граємось в хованки, на ніч читаєм вірші.
Лиш бабуся Андрійка, що з дому навпроти, плаче,
А Андрійко чомусь у підвал не приходить більше...

Березень 2022, Маріуполь